

Berlin, di 10.1.1992 de

ZÎNETA ZIMANÎ DI NAVA HEREMÊN KURDÎ DE

Kurd di nava hin jimarên Welatên Rojhilata Nêzîk de hatine belav kirin û ew dirêjbûneke zincîriyî mîna komekekê ji Xelkên bihev re pêktinin. Cihên, ku Kurd têde rûdinin, bi pîrbûna xwe çiyayî ne û sînorên wan di nava Îranê, Turkiyê, Îraqê û Suryê de dikevin, her wehajî topraxa wan nêzîka (500. hezar Km Çargoşî derdikeve). Ew bi vî rengê hanê di nava Dewletên jorî de li gora topraxê de tete parvekirin:

Li Turkiyê nêzîka	230. hezar Km. Çargoşî
Li Îranê nêzîka	160. hezar Km. Çargoşî
Li Îraqê nêzîka	75. hezar Km. Çargoşî
Li Suryê nêzîka	15. hezar Km. Çargoşî

Serjimara Kurdiyî giştî li gora kaniyên Biyaniyî sala 1980 de (15 - 16) Milyon Kes derdikeve. Ew bi vî rengê hanê têtin belavkirin:

Li Turkiyê	7. 637	hezar Kes.
Li Îranê	5. 933	hezar Kes.
Li Îraqê	2. 570	hezar Kes.
Li Sûryê	0.500	hezar Kes.

Ev jimarên hanê beramberî jimarên (her wehajî texmînên) di çapemeniyên Sovyêtîyî sala 1977 de cudadibin, ku ew dibêjin: Serjimara Kurdayî giştî 8. Milyon Kes dike:

Li Turki	2	Milyon Kes
Li Îranê	3,2	Milyon Kes
Li Îraqê	2	Milyon Kes
Li Sûryê	0,45	Milyon Kes.

Li wan welatên gotî de Kurd mîna Kêmitîyeke Rehî (Milî) tete danin, ewanan endazên ji sedê tèn didin pêkanîn:

Li Turkiyê	21,5 %	ji tevaya Xelkê,
Li Îranê	18,3 %	ji tevaya Xelkê,
Li Îraqê	27,5 %	ji tevaya Xelkê,
Li Sûryê	9 %	ji tevaya Xelkê.

Her wehajî pîraniya pir ji Kurdan Musulmanê Sunî ne û li ser rêça Safîî ne. Li gora bîr û bawerîya Zanevanên zimanên de hiç gûman tede niye, ku zimanê Kurdî zimanekî azadî serbixwe ye, lêbelê ji ber zînetê zimên, ya ku ew li Kurdistanê de heye, ev pîrsiyariya hanê gîngbûneke zor gewre werdigre; jiber bi serxwebûna zimanê Kurdî pê rûniştin û biryardan -weke pir Nivîsvanan daye xuyanîkirin - yanî di encam dawî de bi Miletêkî tete rûniştin, ku ew ji aliyê Rehêve ji yên Serdarên wan welatan tete cudakirin. Ji ber vê yeka hanê jî em di pêşîya rengan de ji bona hilandina Kurdan - (gerjî pêşîyên wehajî bêtin